XII. évfolyam. Zombor, vasárnap 1893. márczius 19-én. 23. szám.

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
A bajai utczával szemközti Falcione-féle ház,
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden díjak fizetendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Néptanítóknak egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

Egyházpolitikai charakterek.

Valamiről mégis csak jó az, hogy a Wekerle-kormány a politika piaczára dobta az egyházpolitikai reformkérdéseket.

Olyanok ezek a problémák, mint a fotografus sugárgyűjtő lencsei, melyeken keresztül lerajzolódnak azok a képek, melyeket elébe állitunk.

Milyen érdekes fotografia-gyűjteményt lehet összeállitanunk országos politikusaink közül.

Ezekre a fotografiára ráillik a felirás: „egyházpolitikai charakterek!"

Mert a politikában az a különös, hogy minden felvetett kérdés egy-egy uj szinkép-lenyomatát adja az embereknek.

Lehet valaki igen művelt, derék ember, lehet jó politikus is és kipróbált hazafi, de az „egyházpolitikai charaktere" azért krónikus betegségben szenved.

Pl. Ugron Gábor egyházpolitikai charactere nem engedi meg, hogy a kötelező polgári házasság megalkottassék, s elegendő neki a fakultativ is.

A zsidóvallás reczepcziójáért nem lelkesedik.

Polonyi Géza fotografiája egy antiszemitát tüntet fel, a ki csak is az általa kipróbált magyar zsidókat akarja reczipialni, de első sorban is a katholikus autonomiát tartja megalkotandónak s az egyházpolitikát szivesen félretenné egy időre még.

Asbothot az egyházpolitika egészen kivetköztette önmagából.

Kivált a mameluk-pártból s legott fejszét ragadott kezébe, hogy levágja a kormánypárti hydra nehány fejét, a mért hogy a kötelező polgári házasságot meg akarják szavazni.

Érdekes Tisza Kalmán politikai charaktere.

Mikor az ő javaslata megbukott, hatalmi érdekekből a pápához folyamodott támogatásért, igérve, hogy többé soh'se bolygatja az egyházpolitikát.

Most, hogy közkatonája a mamelukpártnak: megbuktatta Szápáry grófot csupán azért, mert az is követni merészelte az általa inaugurált politikát s megakarja buktatni Wekerlét is, a kit erősen beleugratott ebbe az áldatlan vállalkozásba.

Érdekes egyházpolitikai character gr. Csáky Albin is, a politikai Hamlet, a ki a kötelező polgári házasság „lenni vagy nem lenni"-jén évődik immar három éve s nem képes magát elhatározó lépésre elszánni.

Egy egész typusát a jelzett firmáknak mutatja gr. Pongrácz, a ki támogatja a kormányt, a mig javaslataival előáll, mert nem ismeri azokat. De ha megismeri és azok valóban a polgári házasságot czélozzák behozni, akkor kilép a pártból pár hétre, hónapra, a mig elveinek egészsége azt megköveteli s később visszatér oda.

Kitünő politikai genre maga Wekerle, a kinek minden második szava a parlamentben, hogy ő elvi alapon áll s elveinek bukásával bukik avagy azok győzelmével uralkodik.

Pedig jól látja a bukást, jól tudja, hogy ama bizalmatlanságnál fogva, a melylyel a nemzeti párt iránta viseltetik, ő az egyházpolitika problémáit megoldani nem fogja, — ámde azért keleti fatalismussal élvezi a jelen perczeit s várja a kikerülhetetlen megsemmisülést.

Legfőségesebb politikai charactere van e kérdésbe is Apponyi Albert grófnak.

Egyszerű és világos, minden himezés s hmoz ás nélkül.

Helyes az a programm, a melyet a kormány felállitott, de megvalósitásának módja helytelen.

A programm eszméit helyesli, de megvalósitásának módját nem pártolja.

Nem bizik az olyan államférfiban, a ki három évig keresi a modos vivendit, a mivel azt bizonyitja, hogy nincs politikai előrelátása.

Kihivni a figyelmet egy normális körülmények között mindenki által jól ismert körülményre, hogy t. i. a király fentartotta végső elhatározását a programm megvalósitására nézve, megfosztja ezen programmot minden komolyságától.

Keresztülvihető-e a programm?

Ezzel csak tisztában kell lenni a kormánynak?

Ha igen: akkor ne kompromittálja ezt a korona végső szükség esetében alkalmazni szokott veto-jogának folhánytorgatásával.

Ha meg nem vihető keresztül, minek az elvi viszályt földézni, keserű szellemi háborut támasztani oly eszmékért, a melyekről nem tudjuk, hogy midőn a nemzet számára megvalósitottuk, legfelsőbb helyről nem utasitatunk-e vissza?

Ki bizzék ilyen programmban?

Apponyi gr. a kötelező polgári házasság mielőbbi megalkotását követeli. Nem szavakat, hanem tetteket vár.

De sakkfigurának nem áll be Wekerle sakkasztalára, hogy mikor az ő „parasztjai" lesöpörtetnek onnan, álljon oda „bástyá"-nak s védje meg azon okból, mert programmját helyesli.

Ilyen diadalra kormány ne szamitson.

De ha a javaslatok megfelelőek lesznek, Apponyi Albert gr. s a kikre befolyást gyakorolhat, nem fogják ellenezni.

Ennél egyenesebben, nyiltabban, őszintébben politikai jellem nem tárulhat föl a parlamentben.

S ez okból, — mind minden egyébb okból is, — mi csak Apponyi gr. politikáját tartjuk egyedül követendőnek s az ő egyházpolitikai charaktere az ideálunk, melyet követésre méltónak tartunk s melynek követésében hazafias kötelességeink teljesitését leróvhatjuk.

POLITIKAI HIREK.

*** A hodsághi kerületben Szemző István a bácsmegyei nemzeti párt végrehajtó bizottságának elnöke megalakitotta a helyi partvezetőségeket, még pedig a következő eredménnyel. A kerület központi elnökévé egyhangulag megválasztatott f. hó 15-én Neumayer Ferencz, Bogojeván Ömelka János, Déronyán Venk József, Parabutyon Morlok Mihály, Cservenkán Rauch Péter, Bács-Bresztováczon Rudy Béla, Karavukován Schmidt József. A többi községekben történendő választások eredményét közelébb fogjuk közölni.

*** A hodsághi kerület képviselő választásáról vezérczikkez a kormánypárt helyi organuma, reflektálva a lapunk mult számában közöltekre s helyesen hangsulyozva azt első sorban, hogy „a kormány programmjának aktuálissá válása óta ez az első választás az országban," hogy tehát a polgárság Wekerle politikája fölött fog itélni. Ezt valóban hangsulyozni kell, mert mi isily jelentőséget tulajdonitunk a hodsághi kerületben megvivandó csatának. A Wekerle-kormány meg fog arról győződni, hogy a választó polgárok programmja iránt bizalommal nem viseltetnek s nagy többséggel sorakoznak gr. Apponyi lobogója alá. Helytelen azonban a jelzett czikk az az észjárása, mintha e kerület a szabadelvű-mamelukpártnak adta volna el magát szőrőstül-bőrőstül s hogy elvtagadás lenne az, ha most Apponyi gr. elveiért aratna győzelmes csatát. Tulajdonkép ugy áll a dolog, hogy a kerület mindig testestül-lelkestül Apponyi gróf politikájáért lelkesedett, s adott is a nemzeti pártnak mandatumot dr. Vojnits Istvánnal szemben. Hogy azonban két

A „Zombor és Vidéke" tárczája.

Dóra története.

(Mutatvány szerzőnek legközelebb megjelenő „Történetek" cz. novella-kötetéből. Megrendelhető szerzőnél Kolozsvárt, ára 1 frt.)

A következő levelet kaptam:

Kedves Barátom!

Hat éve, hogy elkerültél az alföldről, azóta szinedet se láttuk erre, talán el is feledkeztél rólunk. Nem is alkalmatlankodnám, ha erre külön okom nem volna; azonban egy kis tárgyalni valóm van veled. No, meg ne ijedj, se kölcsön, se egyéb »szivesség«, mindössze egy kevés kritika, mely ha érzékenyebb oldaladon talál, jusson eszedbe, hogy még mindig a régi »kiállhatatlan« csipkelődő vagyok. Olvastam egy multkori tárczádat, »Szürkület« volt a czime. Elszavaltatod benne a hősnőddel csalódásának és szerencsétlen szerelmének egész történetét, természetesen a fájdalom különböző emótiói között, a végét ugy igazitod, hogy a hősnő belenyugszik szomoru sorsába és lemond a világról, csodálatosképen a nap épen akkor száll alá a hegyek mögé »egy pillanatra glóriával övezve a fájdalomban megtisztult arczot,« ama bizonyos »egyforma szürkeség« borul mindenre . . . lent kocsi-döczögés hallatszik az utczán s messziről egy kintorna szaggatott, elhaló hangjait hozza a szintén jól ismert »alkonyi szellő« . . . Ilyet, ha nem csalódom, Olla Hanson is irt, kevesebb banalitással ugyan, de karakterisztikusabb szinekkel és élek a gyanuperrel, hogy rád ez volt hatással. Megtetszett a hangulatteljes háttér s csinältál hozza egy mesét; barátom, az nem irás, egy fázisért, egy képért, egy szóért hasábokat kovácsolni össze, mindent erőltetett alegóriába szoritani. Azzal dicsekedtek, hogy az »élet« et irjátok, oh, az életben nem igen nyugszik parancsszóra a nap s az alkonyi szellő sem fujdogál azért, hogy szerelmi melodrámáknak utolsó akkordjait vegye szárnyára. Engedd meg, hogy egy vázlatot mellékeljek ide szavam igazolására, ebből megtudhatod, mint végzi be a tiedhez hasonló történeteket maga az élet.

*

Történetem eleje csodálatos módon egyezik a tieddel, még a helyszine, a személyek is ugyan azok. Bizalmasan kérdlek, nem a bolyai puszta találtad a témát? Mert egy izben nagyon meghitt barátok voltatok unokahugod révén a Kelemen kasznárék szőke Dórájával. Nos, ismerem én is a Dóra históriáját, hogy kitől, ne kutasd. Te változtatva irtad meg, erre többek közt a nyilvánosság is kényszeritett, én levélben elmondhatok mindent ugy, hogy a történt.

Onnan datálódik az egész történet, mikor az uraság Strihó Gyulát a Kelemenékkel szomszédos szent-iványi pusztára ispánnak nevezte ki. Strihó Gyula, a mint tudod szép gyerek volt, magas, göndör haju, barna és szemeit igen jól tudta »kezelni«, hogy a gazdaság körül lesült, megizmosodott, az még csak jobban állt neki; aztán akármeddig gyakornoskodott is valahol egy istenháta mögötti majorban, az óvári évekből még nem felejtett el mindent. Ügyesen forgott a társaságban és veszedelmesen értett a kurizáláshoz. Természetes, hogy Kelemeneket az első vizittel meghóditotta. Dóra akkor 17 esztendős lehetett, érdekes, nyulánk lusta lány, vöröses hajjal, vakitó fehér teint-nel, ábrándokra nagyon hajló. Hiszen zárdában nevelkedett s alig egy éve, hogy onnan kikerült volt. Azt a stádiumot érte, a mikor a lányok nagyon szerelmesek, de nem tudják, hogy kibe s várva lesik az »ideált«. Strihó Gyulába tehát a legelső találkozásra beleszeretett. Mikor az öregek a bakfis lány titkolt vonzódását észrevették, akkor Strihó napos vendég volt a házban, a hol egyáltalában sokan fordultak meg s meglehetős zajos életet folytattak, a hogy ez már alföldi magyar családoknál szokás. A viszony nem talált ellenzésre a »felső parlament« előtt se, minthogy a fiatal ember minden tekintetben jó párti számba ment.

A dolog aztán ugy haladt, a hogy te irtad. Strihó Gyula minden szabad idejét a lány mellett töltötte, elcsavarta neki egészen a fejét s talán maga is szerelmes volt egy kicsit. Kelemenékkel járt vendégségbe, a rokonok már rokonnak tekintették, szükebb körben ugy viselkedett, mintha vőlegény lett volna s az is igaz, hogy egyszer a bolyai erdőben, az adókivető-bizottság majálisán boros fővel skandalumot csinált, kijelentvén, hogy lelövi azt, a ki arra a lányra meri vetni a szemét.

Igy történt, szó sincs róla. Sokáig beszélték erről az esetről s várták mindenütt a nyilvános eljegyzést, de az késett és el is maradt. Szerinted a hősnek fegyvergyakorlatokra kellett mennie s azonközben lett hűtelen, tényleg pedig ugy áll a dolog, hogy a huga lakodalmára Szatmárba utazott, a hol beleszeretett az egyik koszorus lányba, a ki mellett vőfélyeskedett s a kihez diákkori »emlékek« is fűzték. Én láttam azt a kis lányt, mikor lehozta feleségnek, szőke volt az is és buzaviragszemü, szebb talán, de nem olyan érdekes, mint Dóra. Azonban de gustibus sat.

És itt van aztán a forduló pont, a melytől kezdve szétválnak a mi történeteink; te haladsz a »szürkületed« felé, mert okvetlenül érvényesiteni akarod a verklidet, szelődet és utolsó napsugaradat; a Dóra históriáját pedig tovább szövi a meghamisitatlan élet, mint következik.

Mikor Kelemenének a szabadkai »jó sziv« ünnepekről kilumpolva, törődötten, hazaérkeztek, nagy meglepetés várta őket: a Strihó Gyula eljegyzési kártyája. Dóra menten tifuszba esett, az öregek ráfogták, hogy megrenditette a hir, a doktor azonban határozottan konstatálta, hogy a szabadkai huszártisztek tánczoltatták agyon.

Következett vagy egy hónapi nehéz, sulyos idő, mialatt a máskor zajos kasznári lak, mintha kihalt volna. Csak az uradalmi orvos hintaja gördült végig a pusztákra vezető magányos alléekon, egy napon a hintó üresen ment vissza a városba, a doktor számára pedig berendezték Kelemenéknél a vendégszobát. És Strihó Gyula megtette, hogy ezekben a válságos napokban átjött bemutatni az ujonnan hozott feleségét. Talán számitás is volt a dologban, hogy ne kelljen Dórával találkozni; annyi szent, hogy nagyon hidegen fogadták s mikor a rövid vizit után becsapódott utánuk az ajtó, a kasznárné csak ennyit mondott a férjének:

— Ez a Strihó szemtelen egy ember . . .

Hát hiszen volt oka a kitörésre, eszébe jutott a tengernyi könyv, a sok átvirrasztott éjszaka s az a hajszálon függő élet, melyről nem tudni, melyik pillanatban száll el . . . Bizony ehhez sehogy se illettek Strihóék mézeshetei.

Legfőbb ideje volt, hogy véget érjen a krizis, el volt csigázva abban a házban mindenki a legutolsó cselédig. A betegnek első nyugodt, világos pillanata ugy hatott, mint hogyha valami jótékony üde áramlat huzódott volna végig a fülledt, csöndes szobákon: hala Istennek . . . már nem beszél félre . . . . már mosolygott . . . evett . . . nincs veszély . . . Hanem a haját, a szép hosszu haját, azt megsiratták.

Egy napon egész váratlanul megállt a ház előtt a régen nem látott, könnyü kis fogat s az orvos kijelentette, hogy most

választási czykluson keresztül dr. Vojnits István választatott meg, ahhoz fölötte sok szó fér s még a legbuzgóbb hive dr. Vojnitsnak se hajlandó ebben kormánypárti politikai meggyőződést, hanem sokkal inkább személyi tekintetet keresni. Mi több, — maga a kormánypárt, midőn Lelbach Lászlót, egy fiatal ismeretlen embert léptet föl e kerületben, már eleve is lemond az elvi győzelemről s diadalát a Lelbach-család nagy befolyásához köti, mig a nemzeti párt tisztán elvi harczot provokál, midőn egy itt a kerület egyszerű polgárai előtt ismeretlen férfiut, gr. Lázár Jenőt lépteti föl, kiről a kormánypárti sajtó készségesen elismeri, hogy a nemzeti párt elveihez való tántorithatatlan ragaszkodásán kivül egyebet nem igér választóinak s igy a legszeplőtlenebb politikai elvharczot kész vivni a mandatumért. Igy tehát félreértette a kormánypárti sajtó, a mit mi a két jelölt személyére nézve mondottunk s ennek nyomán jóhiszemüleg félremagyarázta. Nekünk Lelbach László személye ellenében legkisebb kifogásunk sincs, habár valótlannak kell a jelzett lap abbeli kijelentését deklarálnunk, mintha „az ellenzéki képviselő-jelöltséggel a legilletékesebb tényezők által megkinál-tatott volna.“ Lelbach László személyéről a legilletékesebb tényezők eddig, mig kormánypárti jelöltsége szóba nem hozatott, semmit se tudtak, s ha megkinálták valakit a jelöltséggel, ugy az senki más nem lehetett, mint Lelbach Keresztély, a ki a lefolyt választás alkalmából nemzetipárti programmal föl is lépett. — Époly kevéssé lehet szó arról, hogy a nemzeti párt fájlalná Lelbach László ur fölléptetését a nagy befolyásu Lelbach-család elvesztése miatt. A tisztelt laptárs — ugy látszik — nincs tisztában azzal, hogy mennyit ér egy művelt, intelligens ember politikai charaktere. A nemzeti párt egy pillanatig se hiszi, hogy a Lelbach-család azon tagjai, kik eddig is a nemzeti párthoz tartoztak, tisztán családi érdekekből hátat forditsanak saját legszentebb meggyőződéseiknek s egy szájból fujjanak hideget s meleget csupán azért, mert egy családtagnak tetszett az ő politikai meggyőződésüket teljesen ignorálva, azzal homlokegyenest ellenkező politikai programm alapján jelöltnek föllépni. Mi sokkal jobban ismerjük s becsüljük e tekintélyes családot, semhogy e féle politikai hitehagyottságot felölök csak föltételezni is akarhatnánk. Gyerekes ráfogás azt állitani tólunk, hogy mi e részben bármi tapintatlanságot követtünk volna el.

Aláirjuk laptársunk következő igen találó végszavait: „A Lelbach-család különben bizonnyal azon jelöltet fogja támogatni, a ki neki tetsző politikai elveket vall.“

Márczius 15-ike Zomborban.

Hosszu évek óta az idén először ünnepelték meg Zomborban márczius idusát.

Hogy e nap a magyarnak mit jelent, azt fejtegetni nem kell, azt tudja minden magyar ember. A nemzet ujjá születésének évfordulóján öröm büszkeség és kegyelet szállja meg szivünket. De ennek megnyilatkozását Zomborban eddig még nem hallottuk.

Az egész ország éveken át e napon a kegyelet ünnepét ülte meg a multnak szabadsághősei iránti hódolatának adva kifejezést, csak városunkban, mintha a szabadságszeretet, a hazafias kegyelet bün volna, — tartózkodtak attól, hogy e napot ünnepeljék és a szabadság születésnapjára még gondolni sem mertek.

Sajnálattal kell konstatálnunk, hogy Zomborban egyéni opportunitásból nem akartak vagy nem mertek a multak emlékei iránt lelkesedni, a multak hőseit tisztelni, emléküket megünnepelni.

Az idén, — midőn nemzet kegyelete az egész országban a szokottnál impozánsabban nyilvánult, — nálunk is megünnepelték márczius 15-ikét, jeléül annak, hogy Zombor város polgársága tud is, mer is lelkesedni nagy eszmékért, ha valaki szivére tud tapintani.

A zombori uemzeti párt érdeme, hogy márczius 15-ikét Zomborban megünnepelték.

A zombori „Népkör“ és annak szeretett elnöke dr. Donoszlovits Vilmos initiativájára a „Népkör“-ben hivatalosan megünnepelték márczius idusát.

Impozáns társasvacsora volt, melyen megjelent a megyei nemzeti párt elnöke Szemző István is, kit minden oldalról a legnagyobb tisztelettel és lelkesedéssel üdvözöltek.

De nemcsak a „Népkörben“ hanem a polgári Casinóban is, habár nem is hivatalosan ünnepeltek.

Mindez azt mutatja, hogy nálunk is egy örvendetes fordulat küszöbén állunk, a felébredt nemzeti szellem, a magyar nemzet önérzete és méltósága utat tör magának, és leszedi magáról azokat a békókat, melyeket a magát liberalisnak nevező párt rakott reájuk, s melyek megakadályozták abban is, hogy a multak emlékeiért lelkesedjék s lelkesedésének nyilvánulást adjon.

A „Népkörben.“

A zombori „Népkör“ helyiségeiben márczius 15-ikének ünnepe alkalmából fényes társas vacsora volt. — A népkör tagjai impozáns számban jelentek meg. — Az első felköszöntőt S z e m z ő I s t v á n mondotta. A klassikus szép beszéd, — melyet szó szerint közlünk — óriási lelkesedést keltett, s a jelenlevők szünni nem akaró éljenzéssel köszönték meg a lelkes szónoklatot. A beszéd különben igy hangzik:

Tisztelt uraim!

Igaz hazafiui érzéssel ragadom meg az alkalmat, hogy rövid szavakban megemlékezzem a mai napnak kiváló jelentőségéről!

Uraim! Ezer éves történetünknek igen igen sok olyan szaka van, a melyre a dicsőség igaz érzületével tekinthetünk vissza. Sok olyan része van, a mely nemzetünket a hatalom fényes polczán tünteti fel, de megint van olyan is, a mely az elnyomatás sötét korszakait idézi szemeink elé, de eme nagy ellentétekben is örök dicsőségünket fogja azonban mindenkor képezni azon elvitázhatlan tény, hogy nemzetünk ugy fénykorában, mint az elnyomatás szomoru időszakában nagy volt mindig! — Ezen erkölcsi nagyságának s nem számbeli erejének köszönheti azt, hogy e földnek, hazájának ma is ura!

A mai nap tisztelt barátaim évfordulója egy olyan korszaknak, a mely a küzdelemben talán a legnehezebb, de eredményében a leggazdagabb; — e korszak döntötte le végkép a nemzet által önmaga között emelt válaszfalakat, egyesitette a magyar nemzetet, annak minden rétegét, megteremtette a népképviseletben azon alapot, a melyben minden polgára e hazának egyforma joggal s kötelességgel szolgálhatja hazájának és nemzetének érdekeit.

Midőn tisztelt uraim és kedves barátaim ezen nagy időnek megünneplésére összegyültünk nem térhetünk ki az elől sem, hogy ezen nagy korszak vezérlő szelleméről is meg ne emlékezzünk — e nagy szellem Kossuth Lajos, a kit szivemből kivánom, hogy az Isten még sokáig éltessen!

Utána H e l l e r J ó z s e f iparos szólalt fel és egy általános feltünést keltő valóban költ i szárnyulatu beszédben a régi honvédeket dicsőitette.

Dr. Molnár Gyula lapunk szerkesztője S z e m z ő I s t v á n t éltette.

Bosnyák iparos szép beszédben a népkör köztiszteletben álló elnökét dr. Donoszlovits Vilmost köszöntötte fel.

Ezután felszólalt dr. F r a t r i c s e v i t s A s z t V i n c z e és szellemes beszédben a sajtóra, s annak jelen volt képviselőjére dr. Molnár Gyulára emelte poharát.

Dr. A l f ö l d y Á r p á d a népkör alelnökét Kandler Józsefet éltette.

Dr. M o l n á r G y u l a a népköri dalárdát, és annak érdemes elnökét Eibach urat köszöntötte fel.

Eibach megköszönve a róla való megemlékezést, igéri, hogy ezentul is hiven fogja tisztét teljesiteni, poharát Bosnyák házigazda egészségére üriti.

K a n d l e r J ó z s e f sikerült tósztban a független gondolkozásu polgárokat köszöntötte fel. Kossuth Lajosnak a következő táviratot küldték dr. Donoszlovits inditványára:

K o s s u t h L a j o s k o r m á n y z ó ú r n a k T u r i n b a n.

Zombor városában márczius idusát először megünneplő „Népkör“ hazafias üdvözletét küldi a magyar szabadság apostolának.

Dr. Donoszlovits Vilmos, elnök.

A vacsora alatt Herczenberger Sándor bandája Horváth primással a szebbnél szebb nótákat huzta.

A kaszinóban.

A zombori polgári kaszinó dalárdája márczius 15 ike alkalmából sajat helyiségében összejövetelt rögtönzött, melyre azonban oly sokan jöttek el, hogy be nem fértek, mire azután a társaság a kaszinó nagytermébe vonult.

Emelt hangulat uralkodott, az egész este alatt hazafias tósztokat mondtak, a dalárdisták pedig hazafias dalokat énekeltek. — Impozáns szükkörü, de annál lelkesebb ünnepély volt ez.

Az első felköszöntőt Bárczi Iván a dalárda alelnöke mondotta. Beszédében márczius 15-ének jelentőségét fejtegette lendületteljes szavakban a da. rda ezüst serlegjével kezében a nemzet hőseinek emlékét dicsőitette.

Dr. P a t a j S á n d o r a század legnagyobb emberét Kossuth Lajost éltette. A dalárda erre a szózatot énekelte, melyet a jelenlevők állva hallgattak végig.

Dr. M á r t o n J ó z s e f nagy hévvel szavalta el Ábrányi Emil-nek márczius 15-ike czimű lendületteljes költeményét.

P e r v i z S á n d o r szellemes tósztban Kelő Mór mérnököt a dalárda kitünő tenoristáját éltette.

S z a b ó I m r e Kossuth Lajos zombori leglelkesebb tisztelőjére Csarsch Lajosra emelte poharát, mint a ki oly szerencsés volt Kossuth-tal beszélni, kivel Kossuth kezet fogott. — Kozma Dezső viharos tetszés között nemes hévvel szavalta el Tóth Kálmán „Előre“ czimű gyönyörű költeményét.

A dalárdisták meg lelkesitő dalokat énekeltek.

Lelkes hangulat és páratlan jókedv uralkodott mindvégig; sokan még 16-án reggel is ünnepelték márczius 15 ikét.

—l —s.

Megyei s helyi hirek.

*** Személyi hir.** Gr. Lázár Jenő a hodsághi kerület képviselőjelöltje f. hó 18-án az esti vonattal városunkba érkezett Szemző István megyei pártelnökhöz, kiséretében voltak dr. Drakulits Pál, Fernbach József s Linder György orsz. képviselők. Tiszteletére Szemző István szükebb körü vacsorát adott, melyen városunkból dr. Molnár Gyula — e lapok szerkesztője, Szakáll Adorján, dr. Donoszlovits Vilmos — a végrehajtó bizottság tagjai vettek részt. Gróf Lázár Jenő már a mai nap folyamán megkezdi a hodsághi választókerületben programmbeszédje megtartása czéljából körutját s mindenütt fényes fogadtatásra számithat az ellenzéki választók részéről.

*** Segély az árvizkárosultaknak.** Császka György kalocsai érsek ezer forintot adott az idei árviz által sujtott bogyiszlói és környékbeli lakosság felsegélyezésére.

*** A kulturmérnöki kerületek uj beosztása.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter a kulturmérnöki kerületeket május hó 1-ére ujból beosztotta. Az ország területe 10 ilyen kerületre oszlik, és Bácsbodrogh vármegye valamint a kerületen létező összes szab. kir. és törvényhatósági joggal fölruházott város a VIII ik kerületbe osztattak, melynek székhelye a fő- és székváros Budapest.

*** Első tornaverseny Palicson.** A mult számunkban megirtuk hogy az „Achilles Sport Egylet“ mely napokban fogja megtartani évi rendes tornaversenyeit. Az első verseny május hó 1-én lesz megtartva, melynek programmja a következő: 1700 m. kerékpár verseny: 3000 m. versenyjárás; 100 m. gyorsfutás; suly dobás és emelések, 10 km. biztonsági gép; 10 km. veloczipéd verseny; továbbá tanuló ifjak versenyei, és végül nagy lawntenis match. Az Achilleion 60 bebutorozott szobával fogadja a testgyakorlókat és athlétákat kiket három szaktanár és pedig: Wilkinson mester R. T. Krónvallból és Matkovits Miklós a torna minden ágában oktat. A tanitás már április 15-én kezdetét veszi.

*** Képviselőválasztás Hodsághon.** Bács Bodrogh vármegye központi választmánya által az országgyülési képviselőválasztásról szóló 1874. évi XXXIII. t. c. 62. §-a értelmében ezennel közhirrré tétetik, hogy a hodsághi képviselő választókerületben dr. Vojnits István volt országgyülési képviselő urnak lemondása folytán szükségessé vált időközi országgyülési képviselőválasztás folyo évi márczius hó 27-ik napján, hétfőn, a választókerület székhelyén Hodsághon fog megtartani. A képviselőválasztás vezérletére a vármegye központi választmánya által a hodsághi választókerületben az idézet törvény 59. és 61. §-ai alapján a következő küldöttségek küldettek ki és az ezen választókerületbeli községek pedig a szavazási sorrend tekintetében, az illető küldöttségekhez a következőkép osztattak be, u. m.: A vála-ztási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi elnök: dr. Schneider Károly (Kula). Jegyző: Radosysich Endre (Rácz-Militics). Az I ső szavazatszedő küldöttségekhez beosztott községek és azok szavazási sorendje: 1. Hodságh. 2. Lality. 3. Cservenka 4. Veprovácz. 5. Rácz-Militics. 6. Filipova. A II-ik szavazatszedő küldöttségi egyszersmind helyettes választási elnök: dr. Hofbauer Miklós (Hodsagh). Jegyző: Berecz Károly (Bogojeva). A II-ik szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje: 7 Keresztur. 8 Déronya. 9. Parabuty. 10 Bresztovácz. 11. Karavukova. 12. Bogojeva. A választási küldöttség helyettes elnökei: Rausch Ede (Hodsàgh). Willmann Mátyás (Hodsàgh). Helyettes jegyzői: Arnold Károly (Keresztur). Bikár György (Déronya). A választás, a választási elnök által Hodsághon, mint a választás székhelyén a fenti napon reggeli nyolcz (8) órakor fog megnyittatni. Kelt Bács-Bodrogh vármegye központi választmányának Zomborban, 1893. évi márczius hó 16-án tartott üléséből. Schmasz Endre s. k., mint a központi választmány elnöke. Hauke Imre s. k., mint a központi választmány jegyőzje.

*** Vettük a következő Programmot.** A nagyságos Szemző Gyuláné urnő védnöksége alatt Zomborban, a "Vadászkürt" szálló emeleti termeiben a zombori szegény-alap javára 1893-ik évi április hó 23-ától 28 áig rendezendő és sorsolással egybekötött mű-és élővirág, emaille, majolika stb. festészeti tárgyak kiállitásához. 1. Ezen kiállitásra elfogadtatnak mindenféle mű- és élővirágok, virágokból alkotott szobadiszek, csokrok; emaille, majolika festészeti tárgyak; arcz-, genre- s tájképfestmények és rajzok, nemkülönben ezen szakmákba vágó segédeszközök és termékek. 2. A virágok (csokrok) cserepekben vagy vázakban, tálca- stb effélékben elhelyezve küldendők. 3 A kiállitók tárgyaikat külön állvany-vagy szekrényben is állithatják ki, ezen körülmény azonban az elioglalandó tér megjelölése mellett a bejelentési iven külön kitüntetendő. 4. A kiállitott tárgyakért térdij (helydij) nem fizettetik. 5. A kiállitandó tárgyak csak tulajdonosuk nevével ellátva fogadtatnak el. 6. Kitüntetések, melyek számát és minőségét a biráló bizottság a kiállitás mérvéhez a birálat alkalmával fog megállapitani, külön fognak kiosztatni: a) a művirágokra; b) az élővirágokra; c) emaille és majolika festett tárgyakra; d) egyébb festmények, rajzok, segédeszközök és irodalmi termékekre. 7. A biráló bizottság a rendező bizottság által meghivandó szakértőkből alakul. 8 A kiállitott tárgyak eladása csak a kiállitási iroda utján eszközölhető, mely közve-

---

már magára meri hagyni a beteget. Dóra rávetette nagy álmatag szemeit s halk hangon megkérdezte:

— Azért m i n d e n n a p eljön?

Igy történt aztán, hogy megindult a kocsikázás; ha valamelyik nap késett, a beteg türelmetlenül leste a hintó robogást;

— Hol maradhat ilyen sokáig!

A doktor meg rendesen kint felejtette magát a pusztán, ugy hogy utóbb már ki is fogott a kocsis, már vacsorára is teritett neki a szolgáló. Ilyenkor fontoskodva mondta, hogy a beteget szórakoztatni kell, most van legnagyobb szükség az orvosra . . . esetleges utóbajok . . . ezek a legkényesebb idők . . . Pedig az igazi ok abban rejlett, hogy Dóra határozottan szép beteg volt. Megfinomodott arczélek, érdekes halványság, valami ingerlő renyheség, a nedves nagy szemek és a kezeknek a lázból visszamaradt lappangó melege . . . szóval minden közrejátszott, a mi csak egy lábbadozót bájossá tehet. Hozzá, a mit előre kellett volna bocsátanom, a doktor nőtlen fiatal ember volt, állitólag csinos és elég szellemes.

Ahá! . . . gondolod és teljesen igazad van. De hát Strihó Gyula? — kérded. — Már egészen elfeledték Strihó Gyulát? Hagymázos álmok viziói közt ott kisértett az emléke, olykor ki-kihangzott a neve az értelmetlen, zavart beszédből. De azóta, mintha varázsütésre elvágták volna a történetek fonalát, nem esett a multról egyetlen szó, egyetlen kérdés. És ha a beteg nem szólt, ugyan ki mert volna bele kezdeni? Azonban, pardon, egyszer egész véletlenül egy kis epizód játszódott le, mely pillanatra emlékeket idézett fel. Hanem nevet ekkor se emlitettek.

Dórának hüsitő kellett s a doktor, mint a ki egészen otthonos volt a házban, maga sietett pohárért az ebédlőbe. Hozta, a melyik épen a kezébe esett.

— Abból a pohárból nem kell — mondta Dóra.

— Miért?

— A z é r t ? Ha jót akar velem tenni, kérem dobja ki az ablakon . . .

— Csakugyan nem értem — és megnézte a poharat minden oldalról. Szép, finom darab volt, rózsaszin virágos, rámetszve, hogy »Gyula«. Tisztában volt mindennel.

— Vagja ahhoz a fához a ház előtt . . .

A pohár csörömpölve tört ezer darabra.

— Köszönöm — nyujtotta a kezét és pirult és mosolygott.

Szeptember közepe felé járt az idő, midőn a beteg először hagyta el karszékét és vánkosait. Persze, hogy a doktor jelenlétében. Különben a mi ezt illeti, a környéken már sugdosódtak s ha olykor Kelemenné bement a városba, a jóindulatu tudakozódók között nem egy malicziózus akadt:

— De hát még mindig olyan aggasztó a Dórácska állapota? . . . a doktor m i n d e n n a p kijár . . .

Deniqe szeptember közepe telé járt az idő. Gyönyörü késő délután volt. Dóranak kedve támadt, hogy ott hagyja a filegóriát.

— Meguntam már a sok ülést . . . csak egy lépést . . . szabad?

— Próbáljuk meg, itt a karom . . .

Körüljárták a kis kertet, örömmel, gyermekes boldogsággal üdvözölt minden virágágyat, bokrot.

— Nem fáradt?

— Nem, menjünk ki az alléekig, már el is feledtem, milyen lehet ott . . .

Kint a végtelen határon szétnézett, teli tüdővel szitta magába a szeptemberi mező könnyü illatát és felujjongott:

— Ugy-e nagyszerü! Ni egy hintó . . . Csakugyan egy hintó közeledett, megálltak az allée szélén kiváncsian; kik lehetnek? Ketten ültek benne, egy férfi és egy nő. A férfi köszönt is. Nyomukban könnyü porfelhőt vertek fel a lovak.

Menjünk, Dóra! — mondta az orvos. S a bizalmasan karjára támaszkodó, ingatag léptü lány közelebb simult hozzá.

— A Strihóék! — mutatott mosolyogva a porfelleg irányába . . .

Kedves Barátom kisértetbe esem, vajjon ne nyugtassam-e le a napot, hogy megaranyozta légyen azt a fejet, mely akkor vállamra hajlott; egy kis »alkonyi szellő« is elkelne, mily szépen kaphatta volna el a csókot, melylyel hoszszan, némán egymásba forrtunk. De lásd, négy éve mindennek s a mi egünk azóta még egyszer se sötétült el s annál kevésbbé borult ránk ez a »szürkesség«, a melyről te irtál. No, de Dóra megbocsát, hogy pártában hagyattad a »Szürkület«-ben és melegen üdvözöl. Jelen történetünk nagyobb hitelessége okáért pedig itt küldi a mi Dudunk is az ő manupropriáját (tenyér hely), egy három esztendős embernek elég jó iras.

Ennyivel tartoztam a történeti igazságnak. Csókol szerető hived N. N.

Vojtkó Pál.

titésért az eladási összeg 10%-a a fent kitüntetett jótékonyczélra fog levonásba hczatni; miméllogva a kiállitási tárgyak netáni eladási ára is jelzendő. 9. A sorsoláshoz az ajándék tárgyakon kívül az eladandókból néhány tárgyat a rendező bizottság is fog vásárolni. 10. A mellékelt bejelentési-ív kitöltve a kiállitási bizottság titkárához legkésőbb f. évi április hó 19-ig visszaszármaztatandó. 11. A kiállitandó tárgyakból az elővirágoknak f. április hó 22-én a délelőtt folyamán, a többieknek már 21-én az egész nap folyamán kell beküldetniök. 12. Belépti-dij az első napon személyenkint 30 kr, a többin 20 kr; gyermekek és katonák a dijak felét fizetik. 13. Névre szóló állandó belépti-jegyek darabonkint 1 frtért lesznek válthatók. 14. Netáni részletesebb felvilágositásokkal a rendező bizottság titkára, Zsuffa Vincze gymn. tanár ur teljes készséggel szolgál. 15. Napirend: Április hó 23 án délelőtt 9 órakor a kiállitás ünnepélyes megnyitása. Április hó 24-étől 27-ig folytatólagos nyitvatartása. Április hó 24-én délelőtt 10 órakor a biráló bizottság működése. Április hó 25 én délelőtt 9 órakor a dijazás eredményének kitüntetése. Április hó 27-én délután 3 órakor nyilvános sorsolás a kiállitási helyiségben. Április hó 28-án déli 12 órakor a kiállitás ünnepélyes bezárása, délután pedig a kiállitási tárgyak visszaszállitása. Zombor, 1893. évi márczius hó 6-án. Sztipits Alföldy Mária, a rendező bizottság elnöke. Zsuffa Vincze, a rendező bizottság titkára.

*** Gazdátlan pénzek.** A zombori kir. törvényszék a „Bacska" czimü lapban 14 hirdetményt tett közzé, melyekben fölhivja a letétbe helyezett pénzek tulajdonosait, hogy három hó alatt jelentkezzenek, különben a pénz még egy évig kamatozik csupán, aztán az állampénztárba fog áthelyeztetni. — Ugyanesak a „Bacska"-ra kell utalnunk olvasóinkat, hogy a tkvi betétszerkesztés tárgyában közzétett hivatalos hirdetményre figyelmüket fölhivjuk. Ezzel a reklámmal tartozunk a közérdek szempontjából t. laptársunknak, mert a jelzett hirdetmények nem egyedül a kormánypárti közönséget, hanem pártkülönbség nélkül érdekli azt. S itt egy megjegyzést lehetetlen elfojtanunk. Egy tisztán elvi alapon megalakult kormánynak nem volna szabad megtürni, hogy közérdekü hivatalos hirdetmények csupán a kormánypárti lapban lássanak nyilvánosságot s az ellenzéki érzületü polgárok ez által odakényszerittessenek hogy a kormánypárti lapot fizessék meg. Egyébiránt sehol az országban ilyen viszásság nem tapasztalható mint Zomborban. Sem a fővárosban sem a vidéken nem viszik keresztül a pártérdek oly szemérmetlen legyezgetését, mint e megyében. Itt nálunk nincs rá eset, hogy valamely főszolgabiró közérdekü hirdetményét az ellenzéki sajtóban tenné közzé, holott a miniszterium maga gyakran hirdettete ellenzéki lapokban a közérdekü tudnivalókat, miáltal ilyen merev zsebrák politikára példát nem szolgáltat. Egyébiránt a zombori törvényszéknél eddig az a szokás divott, hogy a hivatalos hirdetések felosztva küldettek el a helyi lapoknak s igy az egyik vagy a másik előnyben helyezéséről szólani nem lehetett. Csak az utóbbi időben észleljük ismét azt az irányt, mely a közérdekü hirdetményeknek az egyedül üdvözitő kormánypárti sajtó hasábjain való közzétételét tartja méltányosnak. Ez végre legfölebb is malitia számba megy, mert oly városban, a hol az ellenzéki közönség a nagyobb, oly megyében, a hol az ellenzék viszi a politikai hegemoniát, nem lehet e törekvést egyébnek mint malitiának tartani, mely azonban a közérdeknek sehogy se felel meg. — Szükségesnek tartottuk ezeket elmondani pusztán azért, mert nem lehetetlen, hogy valamely kormányválság révén e kérdés is aktualissá fogja magát itt helyben kinőni.

*** Már mult számunkban** megemlékeztünk, hogy a pacséri olvasó-körök mily impozánsul ülték meg márcz. 15-ének 45-ik dicső évfordulóját. Kiegészitésül következőket irja levelezőnk: „Az ünnepély a reggeli istentisztelet alkalmával kezdődött a ref. templomban, hol is egy alkalmi ima után az olvasó-körök dalárdái együttesen énekeltek el a „Himnusz"-t. Az ünnepély folytatása a községháza udvarán volt, hova 10 órára majdnem az egész lakósság összesereglett. Itt a dalárdák ismét a „Himnusz"-t énekeltek, melynek elhangzása után Szendy Lajos ref. lelkész az emelvényre lépett, hogy ecsetelje a fényes nap még fényesebb jelentőségét. Aki Szendy urat már szónokolni hallotta, az bizonyára fölfelte benne a szónoki tehetséget; de aki mai szónoklatát végig hallgatta, az lehetetlen, hogy ne képzelte volna maga előtt a 45 év előtt még ifju, de most már élete alkonyán hontalanul élő óriást. Megszokott gyujtó szónoklatának hatását ma különösen tudta fokozni helyeiken való idézetekkel, ugy, hogy könyelet csalt ki a hallgatóság ifja — s öregeiből. A szónoklat után ismét a két dalárda együttesen elénekelte a „Kossuth" nótát, melynek elhangzása után Kincses Sándor közs. tanitó „Márczius 15." cz. alkalmi költeményt szavalta el. Végre a „Szózat" eléneklése után a községő szétoszlott, de a „Polg. kör" tagjai körmenetre indulva hazafias dalokat énekeltek. Este társas vacsora volt a nagyvendéglőben.

*** Az országos vásár** városunkban folyó hó 19, 20, 21-ik napjain fog megtartatni.

*** A szabadság ünnepe.** Doroszlóról irják: Doroszló községben márczius 15 ikét most is, mint mas években nagy lelkesedéssel ünnepeltek meg. A községházán ott lengett a nemzeti zászló, jelezve az ünnepet, déli 12 órakor két mozsárágyu adta tudtul a községben távolabb lakó községnek az ünnepet, melyre mint egy ezren gyűltek össze a községháza elé, hol Kolonits Ádám 48-as öreg honvéd ált elő a nemzeti zászlóval. Délután pont 4 órakor indult a menet a temetőbe, ott a községi diszörség kört formált, melyben Kovács Ferencz községünk derék segédlelkésze állt az emelvényre, és lélek emelő szavakban emlékezett meg az 1848. márczius 15 éről és a hazánk nagy fia Kossuth Lajosról, ki idegen országban nemzetétől távol, önkéntes számüzetésben tölti drága életét. Emelkedett hangon hirdette a szabadság egyenlőség és testvériség elvét, valamint a 48-as honvédek érdemeiről szólott, végül Kossuth és a szabadság éltetésével zárta be a beszédét. Az ünnepély rendezésében Szabó János egyleti igazgató járt elő, ki a körmenet után a szónokot és a diszörséget s többeket saját házához hitt meg áldomásra.

*** Gőzhajózási menetrend** a pósta-és személy szállító hajók számára 1893. évi márcziustól április végéig. A Dunán: Lefelé. Budapestről Zimony-Belgrád-Orsova Galacra: kedden, csütörtökön és szombaton 10 órakor éjjel. (Első menet márczius 16-án.) Felfelé. Zimonyból Budapestre: szombaton, hétfőn, csütörtökön 11 órakor éjjel. (Első menet márczius 20-án.) A Tiszán: Szegedről Zimonyra: kedden, csütörtökön, szombaton, vasárnapon 5 órakor reggel. (Első menet márczius 12-én.) Zimonyból Titel Szegedre: vasárnapon, kedden, csütörtökön, szombaton 8 órakor este. (Első menet márczius 11-én.

*** Öngyilkos honvéd főhadnagy.** Mint az „Ujvidéki Hirlap" irja Milassevits Jenő m. kir. honvéd főhadnagy ki nem régiben lett Ujvidékről Orsovára áthelyezve f. hó 13-án saját lakásán forgó pisztolylyal agyon lőtte magát. A szomoru hir a városban nagy feltünést keltett. Milassevits Ujvidéken általánosan ismert alak volt.

*** A politikus kofák.** Szabadkán mint a „B. Sz" irja általános a panasz a kofák ellep. Rendeletileg a kofáknak a 9 óra előtti vásárlás megvan tiltva. Ők azonban ugy látszik ezt csak irott malasztnak tekintik, melyet a praxisban megtartani fölösleges nek tartanak. Ugyanis már jóval 9 óra előtt a vámoknál várják a szállási kocsikat, a honnan tojást, baromfit és egyébb élelmi szereket összevásárolják. s a közönség kénytelen azután tőlük méreg drágán másodkézből venni. A közönség erelyesen kivánja, hogy ezen a bajon radikalisan segitve legyen, és a rendelet szigorban betartassék.

*** Megkésélte.** A mult napokban egy ó- verbászi korcsmában több szállási béres mulatozott késő éjjelig. A mint az már ilyenkor szokásos, mikor a bor elveszi egyiknek, másiknak az eszét, veszekednek, czivakodnak, söt nagyon gyakran a tettlegességre csapnak át. Igy történt ez most is. Frei Péter összeszólalkozott kevesen Lohrmann Jakabbal és kését elörántva azon több, halálos szurást ejtett. Szegény Lohrmann másnap sebeibe belehalt. A 24 éves szerencsétlenül járt fiatal embert, özvegye és egy gyermeke — kiket a legnagyobb nyomorban hagyott vissza — siratják.

Tompa Antal csantavéri választói között.

— (Saját tudositónktól.) —

Csantavér, márczius 15-én.

Valódi ünnepélylyé varázsolták a csantavériek márczius 14-ét szeretett képviselőjük Tompa Antal lejövetelét. Tompa fogadtatást illetőleg fényben, s a mi fő, lelkesedésben még ily impozáns tüntetés nem zajlott le Csantavéren. Csantavér ugy szólván, maga magát multa felül. A polgárság nem vetve számos bokros teendőinek halmazával, szántást, vetést odahagyva, iparkodott mindegyik jelen lenni a fogadtatási ünnepélyen, amelynek részleteit a következőkben adjuk elő:

Kedden kora reggeli órákban a rendezőség részéről megkezdődött a lótás-futás a fogadási előkészületekre. 12 óratájban a polgári olvasókör előtti téren már együtt voltak a kocsik és a válogatott lovasból álló bandérium. A kocsiknak zászlokkal való földiszitése után megindultak az állomásra.

A pályaudvar és az az előtti tér el volt lepve. 2 óra után a vonat megérkeztének ideje közeledvén, a nép egyre nagyobb és nagyobb tömeggé növe a pályaház előtti térséget lepte el. Viharszerű éljenzés tört ki, midőn röviddel a vonat megérkezte után Tompa Antal magas alakja megjelent a kupé ajtajában s csak akkor szünt meg a lelkes ováczió, midőn képviselőnk fogadására Rekvényi János polgári kör igazgatója elélépett s szivből fakadt szóval üdvözölte Tompát, akit a legnagyobb örömmel, tárt karokkal fogad Csantavér polgársága. Hatalmas éljenzés után Tompa röviden szivélyes szavakban köszönte a lelkes üdvözletet, a meleg fogadtatást. A kölcsönös üdvözlések, a folytonos éljen zugás közben kiki sietve foglalta el helyét; Tompa Rekvényi kocsján utazótársa Barthos Tivadar nyugalmazott kir. táblai biró Balázsu Péter mellett foglalván helyet megindult a menet zenekartól kisérve a község felé. Tompa kocsija mellett a nemzeti szinű pántlikával földiszitett banderisták, mintegy sorfalat képeztek. Három órakor érkezett a menet a községbe a hol a polgárság elárasztva az utczákat, hatalmas éljenzésekkel, kalap lengetéssel üdvözölte a képviselőt. A menet az óriási néptömeg között csak lassan haladhatott előre, míg végre Sinkovics Antal háza elé érve megállott, követve mindenütt a nép óriási tömegétől.

Itt Tompa és utazótársa Barthas Tivadar nyugalmazott kir. táb, biró leszálltak; a polgárság pedig a piacztérre vonult és az ott fölállitott emelvény körül iparkodott állást foglalni.

Négy órakor ment a küldöttség Klein Mátyás vezetése alatt Tompához. a hol a szonok rövid üdvözlő beszéd után felkérte a képviselőt beszámoloja megtartására. A szónok szavait követő éljenzés után Tompa röviden válaszolt; örömmel tartja meg a beszámolóját, — ugymond, — mert hisz ez képviselői állásából kifolyólag kötelessége is. Tompa és a vig kedélyű öreg úr Barthas Tivadar a küldöttség tagjaival folytatott bizalmas beszélgetés után megindultak a piacztérre; a tömeg közé érkezve roppant lelkesedés, éljenek és örömnyilvánitások fogadtak a képviselő urat, a ki folálva az emelvényre a nép folytonos tetszés nyilvánitásai között tartotta meg beszámolóját. Részletesen foglalkozott a polgári házassággal és a polgári anyakönyvezetéssel, a melyeket a jelen körülmények között időelőttinek tart, ez ép ezért nem fogadhatja el.

Beszámolója után nehány helyt tisztelgett. Meglátogatta a községi elöljáróságot, Szokola Gyula jegyzőt, dr. Bekeffy Károlyt, Kakas Albert, Rekvényi Jánost stb.

Este 7 órakor óriási néptömeg verődött össze a polgári kör előtti téren, a honnan zenekartól kisérve megindult a fáklyásmenet, a mely a főbb, kiviligitott utczákon végig haladva, hazafias dalok éneklése között ért Sinkovics Antal háza elé. Az ablakok kinyilottak és azok egyikénél megjelent Tompa, a kit megpillantva a nép viháros éljenzésekbe tört ki. Az éljenzések lecsendesedtével Klein Mátyás joghallgató lépett a rögtönzött emelvényre s óriási »halljuk« kiáltások között kezdette meg egy negyed óráig tartó, a nép folytonos éljenzéseitől és helyesléseitől megszakitott üdvözlő beszédét, melyet a következőképen fejezett be. »De egyszersmind azért is jöttünk, hogy szeretett képviselőnket meghivjuk abba a körbe, h hol a függetl. és 48-as párt által hirdetett nagy elvek, az igazság fényétől körül ragyogott, magasztos eszmék legfényesebb csillagként ragyognak, a hol mindenkor, de különösen most lélekemelő, hazafiui lelkesedéssel telt érzelem ár honol, a hova szeretett képviselőnket epedő szivvel, a hazafiui lélek legfőbb óhajával várják . . . . . stb.

Tompa a fiatal szónok szavaitól meghatva, köszönetet mondott e lelkes üdvözlésért, s látva az óriási lelkesedést csakis örémét fejezheti ki, mindenki előtt nyitva van ajtója ő legnagyobb készséggel szolgál tanácscsal, kéri választóit tartsák meg emlékükben. Szavait hatalmas éljenek követték.

Ezután Tompa és barátja a fáklyákat vivő nép óriási tömege között a tiszteletére rendezett kivilágitott utczákon és a főtéren végig haladva a polgári kőrbe ment, a hol a polgárság tiszteletére bankettet rendezett.

A banketten egyik felköszöntő a másikat érte. Elsőnek dr. Békessy Károly szólott, kiemelvén Tompa érdemeit, s az ő egészségéért ürité poharát. Utána Tompa mondott dikctiot Csantavér vendégszerető polgárságára. Folytonos jókedvben tartta a jelenvoltakat a mi kedves s kifogyhatatlan »uram bátyánk« Barthos Tivadar az ő humorral és tréfákkal telt toasztjaival; poharát emelte Csantavér polgárságára, majd pedig a polgárság fiatal szónokára, a nagy reményekre jogosított ifjura Klein Mátyásra, majd a kakasok kakasára Kakas Albertra, majd a szunyok nélkül megjelenő főszolgabiróra Császár Péterre. Toasztirozott többször Császár Péter, majd Szokola Gyula, Rekvényi Janos, id. Pressburger Sámuel, Kom Gyula, Ernyes István, Tóth Kálmán, mindannyian Tompára; Tiborsu Kálmán a nagy hontalanra Kossuth Lajosra; Klein Mátyás Tompa Antalra, a ki elveihez való ragaszkodását képviselői működésében bizonyitotta be stb.

A bankett a reggeli órákban legjobb hangulatban ért végett. Másnap délelőtt 10 órakor diszistentisztelet volt; a polgári olvasókőr tagjai testületileg trombita-szoval vonultak az istentiszteletre, a melyre Tompa és Barthos is megjentek. Istentisztelet után tisztelegtek a követnél a község elöljárósága, az egyenlőségi olvasókőr, a községi hivatalnokok stb., majd az egyes választók kerestek fél, némelyek tisztelegni, mások meg tanácsért stb.

Képviselőnk meg utazótársa a déli vonattal utaztak el.

Tompa a következő sürgönyt adta fel Csantavéren. Kossuth Lajos Turin Via-Mille. Bácsmegye Csantavér községe márczius 15-ét megünnepelve, üdvözli ennek halhatatlan emlékü megalkotóját. Tompa Antal országgyülési képviselő. **K. M.**

Irodalom.

— **Vettük az előfizetési felhivást** Bereghy Endre zombori segédtelekkönyvvezető »Krisztus tana és a szabadelvűség« czimü népies irályú philosophiai munkájára. Bereghy Endrének lapunk munkatársának, kinek jeles tollából már sok jogi szakmunka látott napvilágot lapunk hasábjain, ez első philosophiai munkájához irt előfizetési felhivást egész terjedelében közöljük:

»Munkám a mai kor erkölcsi hanyatlását előidéző okok kutforrásait tárgyalja, tekintettel a szocziálismus, nihilismus s anarchismust szülő okozati összefüggésre.

E munkám czélja a társadalom minden egyedét felvilágositani arról, hogy a mai kor erkölcstelen haladása mily kutfőkből meriti a baromiság felé vezető hanyatlását, valamint a társadalmat végpusztulással fenyegető eszközeit. E munkám anyaga a 28 évi irói pályám szorgalmának a gyümölcse, ki szerény hivatalnoki állásomnál fogva megvetve minden kecsegtető igéretet és kilátásba helyezett emelkedhetőség fokozatait: a szabad kinyilatkoztatás elveinél maradtam, s amidőn semmi igéretek s kedvezmények sem voltak képesek független gondolkozásomat megtörni: üldözéseknek vettettem alája mind e mai napig; de követve Krisztus Urunk ama kijelentését: boldogok, a kik üldözést szenvednek az igazságért (Máté 5, 10. Péter 2, 19, 3, 14. 4, 14.) üdvösebbnek és a férfiui önérzet méltóságával összeférőbbnek találtam s találóm az igazért — ha kell — még martyromságot is szenvedni, mint sem az erkölcstelenség által nyujtható kedvezmények legcsekélyebbjét is elfogadni.

Azért tehát elhatároztam magam a »Krisztus tana és a szabadelvűség« czimü munkám megirására, mely — ugy hiszem, — hogy minden rendű s rangú olvasót képes lesz a benne foglalt adatok és igazságok valódiságáról meggyőzni, és azt élete pályáján további haladásában azon boldogitó czél felé elvezetni, a mely czél után minden halandó ember törekszik.

Meg vagyok győződve, hogy e munkámhoz hasonló munka e században hazánkban nem igen jelent meg, a mely oly leplezetlen igazságokat foglalna magában mindenkivel szemben, mint a milyenek »Krisztus tana és a szabadelvűség« munkában vannak megirva.

E munkám megjelenhetése nagy forduló pontot fogna előidézni, különösen a hazánkban mostan duló vallási harczoknak mi módon való megszüntethetési kérdéseket illetőleg; de megadná a módját annak is, hogy hogyan kellene a szoczializmus, communismus, nihilizmus és anarchismusnak a tova terjedését meggátolni, s hogyan lehetne az egyházi, vallási és erkölcsiségi kérdéseket legbiztosabban megoldani.

Ugy hiszem, hogy ha e munkám napvilágot láthat, az lesz minden rangú s rendű olvasni tudó emberi nemnek a legkedvesebb kátéja.

Munkám nem igér látatlan mennyországot, nem ijeszt örök tűzzel lángoló pokollal, nem kecsegtet a Mohamed hiveinek igért tulvilági hurikkal sem; de egyszerűen odavezeti az olvasót, hogy hogyan lehessen az ember boldog e világon, s hogy miként tudjon nyugodtan meghalni azon tudattal, hogy ő mint ember mindent ugy cselekedett ez árnyékvilág életében, a miként azt mint embernek cselekednie kellett.

Azért tehát a munkám megjelenhetése tekintetéből előfizetési felhivást bocsátok ki, azon kérelemmel a t. olvasó közönséghez, hogy engem ezen — az összemberiségre nézve — hasznos vállalatban készséges előfizetésével támogatni kegyeskedjék.

Munkám előfizetési ára 2 frt vagy 4 korona nálam megrendelve, bolti ára 2 frt 50 kr. Minden előfizető, munkámat fűzve junius 20-ig póstán bérmentve kapja kezéhez.

A munka 1893. évi junius 10-én fogja elhagyni a sajtót.

A gyűjtőknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálok.

A gyűjtőivek és előfizetési pénzek folyó évi április hó 5-ig lesznek hozzám Zomborba (Bács-Bodrogh m.) beküldendők.

Kelt Zomborban, 1893. márczius havában.

Bereghy Endre."

Reméljük, hogy e minden tekintetben érdekesnek igérkező munkára minél többen fognak előfizetni, és álithatjuk, hogy az előfizetők várakozását, e 28 évi irói működés gyümölcse, teljesen ki fogja elégiteni. Nevezett szerzőtől már három önálló munka látott napvilágot és pedig: »Kutassuk bajainkat«, »Igazságszolgáltatásunk« (három kiadást ért munka) és »Telekkönyvi tanácsadó«.

Közönség köréből.*)

Nyilatkozat.

Alólirottak, mint Henneberg Sándor ügyvéd és dr Donoszlovits Vilmos urak segédei f. hó 16-án délelőtt ½10 órakor megjelentünk Barthal József ur lakásán, hogy általa nevezett urak ellen az egyházvédnökségi ülésben elfoglalt álláspontjukból kifolyó eljárások felett sértő alakban tett és Purman Alajos ur által nevezett uraknak megüzent nyilatkozataira elégtételt kérjünk. Miután Barthal József ur felhivásunkra határozottan kijelentette, hogy ő a sértést képező „kifejezést" nem használta, feleinkről egyátalján emlitést még vonatkozásba sem tett, mi ezen nyilatkozatot megelégedéssel tudomásul vettük és erre vonatkozó jelen nyilatkozatunkat azzal hogy az ügy ezzel befejeztetett, feleinknek tovabbi használatra kiadtuk.

Zombor, 1893. márczius 17.

Szakáll Adorján.
Dr. Pavlovits Jenő.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Tekintetes szerkesztő úr!

Becses lapja f. évi 20-ik számában a polgári casino-egyesületi dalárda idei tisztujtó közgyűléséről közzétett tudósitásban az a kitétel is foglaltatik, hogy Walter Nándor, egyletünk eddigi alelnöke, az alelnökségből kibukott volna.

Kötelességünknek ismerjük a tudósitás ezen részét, mint téves informátión alapulót ezennel az igazságnak megfelelően helyre igazitani, amennyiben volt alelnökünk a tisztujtás megejtése előtt határozottan kijelentette, hogy a dalegyesületben semmi néven nevezendő tisztséget vállalni nem hajlandó, mért is tisztelettel megkérjük tekintetes szerkesztő urat, méltóztassék ezen nyilatkozatunknak b. lapjában helyt adni.

A zombori kaszinó egyleti dalárda megbizásából:

Zomborban 1893. évi márczius hó 18-án.

Szabó Imre titkár. **Bárczi Iván** alelnök.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Ezennel ajánlom a mélyen tisztelt közönségnek nagy készletemet

gyümölcsfákból,

továbbá **20.000 díszcserje**, ugyszintén mindennemű **díszfák, coniferák, fenyűk, thuják, pálmák** stb. Az összes megbizások pontosan eszközölteinek

OCKER KÁROLY-nál, kereskedő kertész.

Budapest, VII., csömöri-ut 6. sz.

a keleti pályaudvarral szemben

10.000 darab magastörzsű rózsa,

ugyszintén

10.000 darab bokorrózsa

500 legkitűnőbb fajban kapható

OCKER FERENCZ **rózsakertészetében,** csömöri-ut 58.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vonzó szövetminták magánfelek számára ingyen és bérmentve.

Még eddig **soha** nem látott gazdagtartalmú **mintakönyvek szabók** számára megtelő helyeggel.

Nem adok **árleengedést** $2\frac{1}{2}$ vagy $3\frac{1}{2}$ forintjával méterenként **sem ajándékokat** a szabóknak, a mint az a versenyeknel az utóbbiak megterhelesével történni szokott, nekem csak **állandó** és **megszabott áraim** vannak, hogy minden **magánfél jól** és **olcsón** vásárolhasson. A miért is **csupán** az én **könyvelmet** kérem felhasználni.

Ugy szintén óvatossá teszek.

az öltözék kelméknek

kettős árukedvezmény levelek tekintetében.

Peruvier és Dosking a magas **Clerus** számára, előtrásszerinti szövetek a cs. és kir. **t sztvitelől egyenruhákra,** továbbá a **rokkantak, tűzoltók, tornázok egyenruhájára, posztokat, billiárd** és más **játszóasztalokra. kocsiátvonatokat,** egyébb szöveteket **vadászruhák, mosószövetek** útazó-plaideket 4—14 frtig stb.

A ki értékes, becsületes és **tartós** valamint **tiszta gyapot szöveteket,** és nem **olcsó rongyokat,** a melyek nem érdemesek a **szabómunkára** akar venni, fordúlion

Stikarofsky Jánoshoz Brünnben

(das Manchester Österreichs).

Legnagyobb gyári posztók raktára $\frac{1}{2}$ millió forint értékben.

Gyáram **nagysága** és **előállítóképességének** felfúntetésére csak azt hozom fel, hogy az en **üzletem Európa legnagyobb posztókivitelét,** továbbá **kamgarn** és **szabófelszerés,** a nagy **könyvkötészethez** szükségeseket az en sajat czéljaimra egyesit. Minden fennebb megemlitettek bizonyitékúul felhivom a **nagyérdemü közönséget** alkalomadtán **árucsarnokom nagyszerűségének** megtekintésére melyben 150 ember nyer foglalkozest.

A szállítást csak utánvétellel eszközlöm!

Leveleőim vannak, a német, cseh, magyar, lengyel, olasz, francia és angol nyelvben.

3—20

Az emaille és bronzefestészet, papirművirágok és filigrán munkákhoz szükséges összes hozzávaló olcsó árért kapható, valamint részletes utasitás valamennyihez

SCHÖN ADOLF

könyv-, papir- és zeneműkereskedésben.

A kik a fentiekben alapos oktatást chajtanak nyerni, ugyanott jelentkezhetnek.

2—4

Schunda Venczel József

cs. és kir. udvari szabadalmazott hangszergyár

Budapesten,

Gyár: IV. ker., Magyar-utcza 26. szám,

Raktár: IV. ker., Magyar-utcza 18. szám.

T. cz.

Van szerencsém t. cz. értesiteni, hogy a napról-napra növekedő megrendeléseknek megfelelhessek és hogy a mellett tisztelt vevőim igényeit továbbra is minden irányban a legteljesebben kielégithessem, gyáramat ismét nagyobbitottam és pedig olyképen, hogy a IV. ker., Magyar-utcza 26. sz. a. levő hazamat egész terjedelmében gyári helyiségekké alakittattam át, a hol is ezentul kizárólag csakis műhelyeim lesznek. Ennélfogva raktáramat és eladási helyiségemet ugyancsak

VI. ker., Magyar-utczában levő 18. sz.

alatti házamba helyeztem át, a melyben ugy mindennemű hangszerekből, mint **réz-fuvó-hangszerek, fa fuvó-hangszerek, vonó-hangszerek, ütő-hangszerek** és ezek alkatrészeiből dusan felszerelt raktárt tartok

---

Tárlaczelli Gyomorcseppek

ugyszintén bátrak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és ajánlatosan ismerős

A valódiság és **alkalmazás** tekintetben, csak az eredeti Csak egy czégnek tennék elfogadni, mindenek hamisitott Csak egy czégnek tennék elfogadni, mindenek hamisitott

Terdik József gyógyszertára

A Tárlaczelli gyomorcseppek valódian kaphatók

ZOMBOR: Galle gyógyszertára; APATIN: Bálay T. gyógyszertára; PETROVÓSZELLŐ: Halech Gy. gyógyszertára, SZT.-TAMÁS: Barokovics L. Gy. gyógyszertára.

Megrendelési czimek

Dreher Antal kiviteli palaczksöröire.

Dietrich és Gottschlig Budapesten.

IV., régi posta-utcza 10. szám.

vagy

Dreher Antal úr serfőzdéje

Kőbányán.

Szállitás **kiviteli-sörpinczéinkből** Kobanyan füzér-utcza 30. szám, 50 palaczkot tartalmazó rekeszekben, a kobanyai vasutállomásokhoz vagy a budapesti hajóállomásokhoz szállitva.

Ismételadók ak különös kedvezmények.

Árjegyzékkel a czim beküldése után azonnal szolgálunk.

Valódi angol férfi és gyermek kalapok és sapkák.

Egyedüli raktára

P. és C. Habig

cs. és kir. udvari kalapgyáros és a

szerb királyi udvar kalap szállitói

Bécs és Berlin.

Különlegességek.

Férfi és gyermek kalapok.

Atlas és Rips Cilinder.

Egyedüli raktára

Pichler József és fiai

cs. és kir. kalapgyárosok, a

Meiningeni Szász-Herczeg udvari kalapgyárában,

Gráczban.

Különlegességek.

Férfi és gyermek vadász kalapok.

LODEN és VELOUR sapkák.

Egyedüli raktára

Cooksey & Co.

kalapgyárosok

LONDON és PÁRIS,

a Wallesi herczeg udvari kalapszállitói.

Különlegességek.

KEMÉNY KALAPOKBAN

minden divatos szinek és formákban.

Selyem és atlasz Cilinder (chapeaux claque.)

Valódi grázi Pichler-féle vadász kalapok.

Van szerencsém a nagyrabecsült hölgyközönséggel tudatni, hogy az idei tavaszi és nyári idényre, bel- és külföldi szövetekből a legujabb divatú

női-confectió

u. m. Kőrköpeny, Jaquetta, válgallér, pellerin, Cap, szövet-, selyem- és csipkékből, továbbá utazó és séta Costümek, gyermekek számára is a legnagyobb választékban megérkeztek, és ezek megtekintésére nagyrabecsült vevőimet tisztelettel meghivom

teljes tisztelettel

Ujdonságok az 1893. évi tavaszi és nyári idényre.

KAUFMAN S. utóda

Zombor, csakis a Tárczay-féle házban.

Ujdonságok az 1893. évi tavaszi és nyári idényre.

Férfi és női porköpenyek, selyem, lüszter és vászonból.

Oblat Károly könyvnyomdájából, Zomborban.